

СТАНОВИЩЕ

ОТ

Доц. д-р Карина Агоп Саркисян-Дикова

област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление: 3.8. Икономика, научна специалност:

„Световно стопанство и международни икономически отношения“

катедра „Международни икономически отношения

СА „Д. А. Ценов“, гр. Свищов

Относно: Дисертационен труд, разработен от Анита Иванова Лазарова, докт. №d010323304 за придобиване на научна и образователна степен „доктор“, докторска програма „Световно стопанство и международни икономически отношения“ на тема: „ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ НА СОБСТВЕН МОДЕН БРАНД НА БЪЛГАРСКИ МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед №1367/18.12.2025 г. на ректора на СА.

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Представеният дисертационен труд е в обем 230 стандартни страници. В подкрепа на изложения текст са включени 24 таблици и 13 броя фигури.

В структурен разрез предложеният за рецензиране материал включва увод, три глави, заключение, цитирани източници и едно приложение. Библиографията наброява 225 източника, както на български така и на английски език. Приложен е списък на използваните абривиатури и термини. Библиографската справка е по АРА-стил. Коректно са изпълнени изискванията за библиографско цитиране и библиографско описание.

Обемът, структурата и основните постаменти на предложения дисертационен труд се характеризират със задълбоченост и научна логика. Трудът покрива установените стандарти за дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8. Икономика в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ Свищов.

Целта, обектът и предметът на дисертационния труд са ясно структурирани и логически обосновани.

Главната цел, която авторът си е поставил, е да се разработи методология за изграждане на бранд стратегия и оценка на ефективността на МСП в модната индустрия

Обектът на дисертационното изследване са МСП в модната индустрия, които развиват собствен бранд и имат потенциал за интернационализация

Предметът на изследването е комплексът от стратегии, фактори и механизми за изграждане, развитие и интернационализация на собствен моден бранд на българските МСП.

Шест са дефинираните **изследователските задачи**, които до голяма степен оформят и приносните моменти на изследването и са в подкрепа на дефинираната от автора **изследователска теза** а именно, че успешната интернационализация на собствен бранд на българските малки и средни модни предприятия (МСП) зависи от изграждането на дългосрочна стратегия, която съчетава творческия потенциал на компанията с ефективни управленски и маркетингови практики, съобразени с международните стандарти и локалните особености на целевите пазари.

Използван е адекватен методологичен инструментариум, включващ теоретичен анализ на еволюцията на концепциите за интернационализация на МСП, структурно-функционален и логически анализ и методът „case study”.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

В структурно отношение дисертацията включва увод, три глави и заключение, които осигуряват логическата конструкция на труда.

Въведението е обстойно и съдържа основните елементи за научно изследване. То представя актуалността на проблематиката, достиженията в науката до момента, теоретико-методологичната рамка на проведеното изследване, както и приложения инструментариум при изпълнение на изследователските цели и достигнати задачи. Ясно и еднозначно са дефинирани цел, обект, предмет, изследователската теза и задачи. Посочени са методологията и ограничителните условия на изследването.

Глава първа на дисертационният труд е посветена на теоретичните изследвания в областта на интернационализацията на МСП. Разгледани са теориите за фирменото поведение, съвременните подходи за интернационализация на МСП, обособени са факторите, които оказват въздействие върху процеса на интернационализация – финансови, културни, институционални.

Втора глава разглежда дефинитивната рамка на модната индустрия. Проследява се нейното историческо развитие като се откроява и нейната икономическа значимост в днешния съвременен бизнес свят. В рамките на втората част от научната разработка са представени стратегически концепции за интернационализация на модния бранд, изложени са стратегиите за навлизане на модния бранд на международните пазари, откроява се и ролята на съвременните явления като дигитализация, визуална комуникация, бранд символика.

В **трета глава**, авторът насочва вниманието върху разработването на бранд стратегия за МСП в модната индустрия. Очертани са различни подходи, използвани при разработването им като основно място заема концепцията за персонафикация на бранда. Извършен е SWOT анализ на българските предприятия в изследваната сфера и като резултат от него са очертани силните и слабите страни, възможностите за развитие на МСП, както и заплахите и ограниченията, пред които се изправят българските МСП. В разработката е използван методът "case study", като примерно предприятие се представя "Pause Jeans". В резултат на анализа са изготвени и представени препоръки за повишаване ефективността на българските предприятия от модния бранш.

В **заключението** са обобщени основните изводи и твърдения, които са изведени в отделните глави на дисертационния труд, като е прокарана логическа връзка между тях. Така е доказана и изследователската теза на автора, заявена във въведението на дисертационния труд.

Положително впечатление в труда правят направените обзори в отделните глави, оформени в точка обобщения и изводи. Те дават допълнителна яснота и информация по интерпретираната тема, като допълват направените от автора констатации и дефинирани твърдения.

Дисертационният труд е визуализиран адекватно, научната, езиковата и стиловата редакция на научния труд е прецизна. Не са констатирани отклонения от съдържанието, повторения и логически противоречия.

Приложеният автореферат в обем 39 стр. представя напълно и точно съдържанието на дисертационния труд. Авторефератът е представен в синтезиран вид, който отговаря на изискванията, отразява основните моменти в дисертацията дава ясна представа за постигнатото от докторанта. Авторефератът съдържа обща характеристика на разработката, структурата и съдържанието, кратко изложение на дисертационния труд, приносните моменти и публикациите на докторанта по темата.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Приемам формулираните от докторант Анета Лазарова основни резултати и приноси моменти, съдържащи се в дисертационния труд. Приносите са представени в три отделни категории: научно-теоретични и концептуални приноси, системно-методологични и аналитични приноси, научно-приложни и практически приноси.

Приемам приносите като реални и достоверни и доказани в хода на научното изследване.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Нямам конкретни въпроси по дисертационния труд. Бих отправила една препоръка-след по-нататъшно разширяване и задълбочаване на изследването и съгласно посочените насоки за бъдеща работа в автореферата, разработката да бъде публикувана под формата на монография с оглед достигането ѝ до по-широк кръг заинтересовани читатели по проблемите на интернационализацията на модния бранд.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Представеният дисертационен труд със заглавие „**Възможности за интернационализация на собствен моден бранд на български малки и средни предприятия**“ носи характеристиките на самостоятелно изследване с научни и практико-приложни приноси. В структурен и съдържателен план считам, че покрива изискванията за дисертационен труд, както и изискванията на ЗРАСРБ, правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в Стопанска академия „Д. А. Ценов“, Свищов. Материалът се характеризира с пълнота, логическа обвързаност, ясно дефинирани постаменти, задълбочено теоретично и емпирично проучване, авторово виждане и предложения за развитие на теорията и практиката в областта на дисертационната тема.

На основание гореизложеното оценявам положително разработката и предлагам на уважаемите членове на научното жури да вземат решение за присъждане на научна и образователна степен „доктор“ на Анета Иванова Лазарова в област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8. Икономика, научна специалност: „Световно стопанство и международни икономически отношения“

Дата: 22.01.2026 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Карина Саркисян-Дикова)

заличен подпис
осн. чл. 59
от ЗЗЛД